

РЕЦЕНЗИЯ

Изготвил рецензията:

Професор д-р Христо Иванов – щатен преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър“ гр. Варна.

Основание за написване на рецензията:

Заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ №1048 от 31.08.2015 г. „За назначаване в Научно жури“.

Автор на дисертационния труд:

Димитър Иванов Михайлов – докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Икономика и управление (индустрия).“

Тема на дисертационния труд:

„Изследване на необходимостта от обновяване на подвижния състав на поделение „БДЖ – пътнически превози“ ЕООД“

Представен за получаване на образователна и научна степен „доктор“

Област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Научна специалност 05.02.18. Икономика и управление (индустрия).

Научен ръководител доц. д-р Младен Тонев

1. Актуалност и значимост на разработения научен проблем

Актуалността на темата е в посочване на перспектива при намаляване на разходите чрез инвестиране в нов подвижен състав и поетапно бракуване на амортизирания стар състав в „БДЖ-пътнически превози ЕООД“.

Значимостта на изследвания проблем трябва да е относно необходимостта от реструктурирането и модернизиранието на ЖП транспорта в Република България. Дисертанта си поставя значими за изследването критерии.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Общата характеристика на дисертацията се определя от дискуссионния характер на проблема, изследван в настоящият труд.

Структурата на дисертацията се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Обемът на труда е 167 стандартни страници. Обхваща три глави с 80 фигури и 24 таблици. В дисертационният труд са посочени и 18 приложения.

В **увода** е посочена **актуалността**. **Обекта** е определен – това са пътническите превози. **Предмета** е развитието и ефективността на мотрисния подвижен състав в „БДЖ - пътнически превози ЕООД”. **Целта** е в изискуемите се за дисертационно изследване граници, както и с поставените три **задачи**. **Методологията** е правилно определена. Предвидени са и важни **ограничения** при изследването. **Обхвата** на изследването е за периода 2000 – 2013 година.

Може да се приеме за **изследователска хипотеза** прилагането на схема за финансиране, реализация на продуктово производство и прилагане на инженерингова дейност за поддържане на подвижния железопътен състав със съответните под тези. Без тях не е възможно да се пише дисертационен труд.

В **глава първа** много широко се споменава за транспорт, но е хубаво да се стесни и да се пише само за ЖП транспорт . На стр. 34 автора ни предлага бариери, следствие които възниква държавния монопол. В обзора на Европейския пазар на пътнически ЖП превози се прави сравнение на състоянието на Обединеното кралство и на Германия, със състоянието в Република България. Главата обхваща теоретични постановки претворени в прагматични достижения. Препоръчвам на автора при следващи научни трудове да обхване по цялостно теоретизирането. Като изводна форма приемам предложените етапи на формиране на управленско решение.

В **глава втора** дисертанта започва с обосновка на необходимостта от изследването. Обхванати са и широко прилаганите методи от методологията. Текста на тази глава е изключително насочен към прагматиката на

изследването, чрез аналитичният метод. Главата завършва със социологически изводи. Особено ми допаднаха показателите, които формират качеството на пътническите превози.

В глава трета дисертанта предлага резултатите от практическото изследването. Повечето от тях са дадени в %. Посочва подобряването на енергийната ефективност на ЕМВ в БДЖ. Допадна ми определянето на риска в проекта и мерките за елиминиране на последствията при настъпване на неблагоприятни събития. Личи си че Михайлов е натрупал огромна информация. Главата завършва с изводи и констатации. Отделно са ни предложени и препоръки за обновяване на подвижния състав в поделенията на БДЖ – Пътнически превози ЕООД

В заключението автора твърди, че е доказал издигнатата от него теза. Посочва и пътищата по които е изпълнил целта и трите задачи. Твърденията му са че е защитил издигнатата теза и че практическите резултати са в помощ на ръководството на дружеството. Предложил е и собствен сертификат за постигнати резултати.

3.Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Характеристиката на научните и научно-приложните приноси в тази област при разработването на дисертационния труд като самостоятелен изследователски резултат на докторантката приемам. Дисертационният труд показва, че кандидата притежава теоретични знания по икономика и способности за самостоятелни научни изследвания. Видно е и личното му участие в изложените от него приноси.

При изпълнение на първата задача, е извършен анализ на пазара на пътнически превози. Разгледан е подотрасъл „Железопътен транспорт”. Дадена е кратка справка за железопътната мрежа на страната, основните

линии по направления и е направена ретроспекция на ползваният от БДЖ моторен състав.

В изпълнение на втората задача са направени две социологически проучвания. В първото изследване е проследена обществената нагласа относно необходимостта от железопътен транспорт и начините на неговото финансиране. При второто изследване е потърсено потребителското мнение относно това, какъв именно подвижен състав следва да бъде закупен.

В изпълнение на третата задача е разработена обща методика за оптимизация на използването на подвижния състав в пътническият железопътен транспорт, включваща система от показатели за определяне на наличието на системна грешка и модели за внедряване на технологии в техническото обслужване.

Приемам **достоверността на материала**. Считам, че е разработен самостоятелно, за което съществуват неоспорими доказателства. Констатирах, че не е взиман и коректно са цитирани професионално ползвани от дисертанта автори икономически трудове. Все пак дисертационният труд е с насоченост към професионалното направление Икономика.

4. Оценка на научните резултати и приноси на дисертационният труд

Оценката ми е, че трите научни приноса са реални и доказуеми. Особено впечатление ми направи третият, а именно: „Обоснован е комплексният подход при решаване на проблема за обновяване на подвижния парк на фирма „БДЖ „Пътнически превози“ ЕООД“, като се акцентира върху необходимостта държавата да съсредоточи усилията си, както за обновяване на локомотивния и вагонния парк на компанията, така също и за подобряване паралелно на обстановката в гарите, за реконструкция и стандартизация на железния път и устройствата по цялата мрежа, в съответствие с нормативите

на Европейския съюз, за осигуряване на условия за повишаване на скоростта на движение на влаковете по линиите”.

Установих, че практико-приложните **приноси** от извършеното изследване в дисертационния труд се свеждат до доказване с нови и с известни средства на съществени актуални страни на конкретен съвременен научен проблем, концепция или теория. Предложени са четири, като особено съм впечатлен от третият, а именно: „На базата на анализ на финансовите параметри на проекта за модернизирание и обновяване на ж.п. парка на БДЖ е доказано, че намаляването на фиксираните разходи е главно условие за повишаване на рентабилността на компанията, „БДЖ „Пътнически превози“ ЕООД“.

Установих, че резултатите от извършените в дисертационния труд изследвания представляват лично дело на дисертанта. Те очертават в значителна степен значимостта на **постигнатите научни и научно-приложни приноси** за практиката.

В дисертационното изследването коректно се посочват някои от значимите разработки на изтъкнати български и чуждестранни автори изследвали различни проблеми на обновяване на подвижния състав на поделение „БДЖ – пътнически превози“ ЕООД.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

По тематиката на дисертационния труд докторанта е представила шест самостоятелни публикации, които са публикувани в международни и национални научни издания. Това са:

1. Михайлов, Д., Bulgarian Railway Company – SWOT Analysis and methodics for determination of serial failures at new acquired rolling stock, достъпно на <http://eiic.cz/archive/?vid=1&aid=2&kid=20201-12>, публикувано на 02.09.2013- научна конференция

2. Михайлов, Д, Bulgarian Railway Company - business case analysis – status and trends, достъпно на <http://www.gvconference.com/archive/?vid=1&aid=3&kid=40101-67&q=f6>, публикувано на 01.04.2013 - научна конференция

3. Михайлов, Д - Анализи – Състояние и перспективи пред БДЖ ПП <http://www.jptactis.com/?show=con> - специализирано транспортно книжно издание –Списание „Железопътен транспорт” – брой 7/8 – 2013 год. стр. 20

4. Михайлов, Д – Обосновка на необходимостта от обновяване на подвижния състав на БДЖ Пътнически превози, достъпно на <http://trainspotters.tk/vestnik/broj%2018%20-%202013.pdf>, публикувано на 09.09.2013 – „Железниците днес” - рецензиран интернет двуседмичник за ЖП транспорт, стр. 6

5. Михайлов, Д – Обосновка на необходимостта от обновяване на подвижния състав на БДЖ Пътнически превози, достъпно на <http://trainspotters.tk/vestnik/broj%2019%20-%202013.pdf> публикувано на 23.09.2013 – „Железниците днес” - рецензиран интернет двуседмичник за ЖП транспорт, стр.7

6. Михайлов, Д, „Bulgarian Railway Company – Analysis of necessity for delivery of new rolling stock–social, technical and economical aspects”, достъпно на <http://www.scieconf.com/archive/?vid=1&aid=2&kid=90301-3258>, публикувано на 25.05.2015 в научна конференция The 3 rd International Virtual Conference on Advanced Scientific Results (SCIECONF-2015), May 25 - 29, 2015

Същите **имат характер на научни доклади** и пряко кореспондират с темата на дисертацията. Авторството е безапелационно установено.

6 Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

В процеса на разработване на дисертационния труд авторът коректно е използвал 49 източника на кирилица, 16 интернет адреси за източници на кирилица, 19 източника от периодика на латиница, 24 интернет адреси.

Пожелателно е авторът да използва повече произведенията на утвърдени автори, творящи и публикуващи в тази област, включително и преподаващи в ВСУ „Черноризец Храбър”, гр. Варна. Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори.

7. Оценка на автореферата

Авторефератът е разработен съгласно изискванията и съдържа основните проблеми и пътищата за тяхното решение, посочени в дисертационния труд. Отразява научната и научно-приложната стойност и практическата приложимост на постигнатите приноси от дисертанта. Имам известни забележки относно възможността за по-голямо детайлизиране при формулиране на научните и научно-практическите приноси на изследването. Според мен те могат да се илюстрират още повече в изследваната тема.

8. Критични бележки

Наред с положителното в дисертационния труд на Димитър Иванов Михайлов са допуснати и известни слабости.

1. Установих и някои неточности в наименованието на изследваното дружество. В заглавието на дисертацията е „ЕООД”, която приемам, докато в автореферата е обозначено като ЕАД (стр.3, 4, 5, 6 и т.н);

2. Изнесените под линия авторови произведения не са дадени по изискуемият стандарт;

3. Изследването е проведено за период от 13 години, но не са отбелязани промените, които са се осъществили през този не малък период за такова изследване.

9. Лични впечатления за докторанта

Не познавам лично дисертанта. Констатирам професионалната и методическата подготовка на Димитър Иванов Михайлов от запознаването ми с научната му продукция и лично при вътрешната защита.

10 Заключение

Дисертационният труд на тема: „Изследване на необходимостта от обновяване на подвижния състав на поделение „БДЖ – пътнически превози“ ЕООД“ е задълбочен и завършен научен труд от изследването на актуален проблем с постигнати предимно практико-приложни приноси, доказващи способността на докторанта самостоятелно да разработва важни аспекти за теорията и практиката на направление Икономика.

11. Оценка на дисертационният труд

Представените аргументи и анализи в дисертационното изследване относно, „Изследването на необходимостта от обновяване на подвижния състав на поделение „БДЖ – пътнически превози“ ЕООД“ доказва по безспорен начин тезата на дисертацията.

От анализа на разработката се налага изводът, че дисертационният труд притежава научни и научно-приложни приноси. Отговаря формално на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане. Предлагам **убедително** на уважаемото жури да присъди на Димитър Иванов Михайлов образователна и научната степен „Доктор“ на ВСУ, която да заеме чрез този конкурс. Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки. Професионално направление 3.8. „Икономика“. Научна специалност **05.02.18 Икономика и управление (по отрасли)** . Докторска програма „Икономика и управление (индустрия).

Варна, 20 септември 2015 Проф. д-р Христо Иванов